שנה תשיעית

קובץ

האור לחיים

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת וירא תשפ"ז

העלון מוקדש
להצלחה
ובריאות איתנה:
אילנה בת שפרה
לירון שמואל בן אריה
אודליה בת שרה

ולהצלחת הילדים:
אילן יצחק זלמן בן אודליה,
פרל שרה בת אודליה,
אליאנה רבקה בת אודליה
תהילה בת אודליה,
אהרון אריה בן אודליה

זכות התורה
וזיכוי הרבים
וכל הפעולות הנעשות
בשמיים תעמוד להם
ולבני ביתם עד עולם!

זמני השבת

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	*16:35	17:25	18:03
ת"א	16:34	17:24	17:59
חיפה	16:34	17:24	18:00
ב"ש	16:36	17:26	18:03

* **לנוהגים 40 דק':** 16:15

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:
orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: 02-5000455 02-5380014
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת וירא תשפ"ז

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריך" - חומש בראשית

האדם נברא להועיל לאחרים 1

פרשה למעשה:

כשאין יראה - מגיעים לשפל המדרגה! 4

שתי שליחויות למלאך אחד 8

עזוב עד הסוף! 11

משפטי סדום - הרוע מעל הכל! 12

הבנים שהניקה שרה חזרו בתשובה 15

גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה 18

האדם נברא להועיל לאחרים

וַיִּסַּע אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע (בראשית כא, לג).

פירש רש"י: "אשל - רב ושמואל, חד אמר פרדס להביא ממנו פירות לאורחים בסעודה, וחד אמר פונדק לאכסניא ובו כל מיני פירות".

אברהם אבינו מטבעו היה חוקר. מגיל שלוש שנים היה יושב מתבונן בבריאה וחוקרה, מנסה להבין מי ברא כל דבר וכיצד ברא, וממה נוצר העולם.

"כל קיומו של העולם הוא חסד"

בגיל שלוש הכיר אברהם אבינו את בוראו (בראשית רבה ל, ח). מאז ועד גיל ארבעים נכנס לעומק הפילוסופיה היהודית האמיתית המקורית, והבין כי בורא העולם, הוא שיצר וברא את העולם ואת האדם, והוא המנהיג, הזן, המפרנס והמחיה את העולם!

בהיותו בן ארבעים שנה, הגיע אברהם להכרה המלאה בבורא יתברך, ויכול **היה ללכת ולפרסם את שמו בעולם, להתווכח ולנפץ את כל התיאוריות האחרות.**

אלא שלפתע פתאום החליט החוקר הגדול לעשות 'הסבת מקצוע'...

הוא פתח מפעל גמילות חסדים, הכניס אורחים לביתו, האכיל, השקה, ונתן לינה לכל עובר ושב!...

ותמוה הדבר עד מאוד: אברהם אבינו, האדם הגדול בענקים (בראשית רבה יד,ו), הפילוסוף הגדול - הולך להתעסק בבישולים ובהכנסת אורחים?!...

מה ההבנה בדבר זה?

אלא, אברהם אבינו הבין דבר יסודי וגדול מאוד -

כל קיומו של העולם הוא חסד. "כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה" (תהלים פט, ג) - העולם בנוי מחסד. מטרת הבריאה היא לעשות חסדים עם בני אדם, וזוהי אף תכלית הנבראים עצמם, כפי שכותב ה"**נפש החיים**" בהקדמתו: "**האדם לא לעצמו נברא, רק להועיל לאחרים ככל אשר ימצא בכוחו לעשות**".

כאשר הבין אברהם שכל התכלית שלשמה ברא הבורא יתברך את העולם היא כדי לגמול חסד, דבק בדרכיו כפי שנצטווינו "לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וּלְדָבְקָה בוֹ" (דברים יא, כב), וביארו חז"ל (סוטה יד ע"א) שלדבוק בו פירושו "להלך אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא".

חיזוק לכך קבל אברהם משם בן נח. המדרש (בראשית רבה ל, ח) מתאר, ששאל אברהם את שם באיזו זכות ניצלו מן המבול, והשיבו: בזכות הצדקה שעשינו בתיבה, במשך שנה שלימה לא ראינו שינה בעינינו, אלא האכלנו את כל הבהמות והחיות, העופות והשקצים, כל חיה בשעה הרגילה לה. **היה לנו בית תמחוי לבעלי חיים!...**

מיד עמד אברהם אבינו ולמד קל וחומר - ומה אלו שלא עשו צדקה אלא עם החיות והבהמות זכו לצאת מהתיבה ולבנות את העולם, אני, אם אעשה **צדקה וחסד עם בני אדם**, שהם יצירי כפיו של הבורא יתברך, **על אחת כמה וכמה שאזכה לבנות את העולם.**

באותה שעה עזב אברהם אבינו את הפילוסופיות והחקירות והחזיק

העלון מוקדש להצלחה ובריאות איתנה:

אילנה בת שפרה, לירון שמואל בן אריה, אודליה בת שרה

ולהצלחת הילדים:

אילן יצחק זלמן בן אודליה, פרל שרה בת אודליה, אליאנה רבקה בת אודליה

תהילה בת אודליה, אהרון אריה בן אודליה

זכות התורה וזיכוי הרבים וכל הפעולות הנעשות בשמיים תעמוד להם ולבני ביתם עד עולם!

במידת החסד - "וַיִּצַּע אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע": אש"ל ראשי תיבות: **א**'כילה **ש**'תיה **ל**'ויה או **ל**'ינה, הכל מכל כל!

הוא הפך להיות עמוד החסד של העולם!

במליצה אפשר לומר, שאלו הם הדברים שאמר הקב"ה לאברהם אבינו: "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים" (לעיל יז, א) - אברהם, **עד כאן תחום החקירות הדרישות והפילוסופיות, עכשיו תהיה תמים**, "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ" (דברים יח, יג). ומכאן ואילך גמר אברהם בליבו להרבות חסדים בעולם.

מגמתו של אברהם אבינו בכל מעשיו היתה לתת ולתת, ולא להישאר בגדר של מקבל!

אברהם אבינו אמר מעט - "יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם... וְאֶקְחָה פַּת לֶחֶם..." (יח, ד-ה), ועשה הרבה - שכח מכאביו (של המילה), ורץ אל הבקר לשחוט שלושה עגלים כדי לתת לכל אחד מאכל משובח של לשון בחרדל. התחיל לשחוט שני עגלים, והנה ברח העגל השלישי. רדף אחריו אברהם - בשום פנים ואופן אינו יכול לתת רק חצי לשון!...

כשהיו האורחים יושבים וסועדים את ליבם, השחיל אברהם אמונה ויראת שמים נוקבת, וכך, עם האוכל הטעים, היו נכנסים לליבם גם דברי התורה שאמר להם.

ישנם אנשים שכאשר באים אליהם אורחים הם אומרים: 'אנחנו בדיוק עומדים לצאת... שתו משהו, ומיד נצא...'

אבל אברהם היה עומד ומחכה: מתי יבואו אליו אורחים, ומתי יכבדם כדי שיוכלו לברך, ועל ידי הברכות הללו ירד לעולם שפע גדול היורד על ידי מצוות שאדם עושה.

ברדיפת החסד הזו דבק אברהם במידותיו של הקב"ה המיטיב לבריותיו, והעמיד את העולם.

כשאין יראה - מגיעים לשפל המדרגה!

הֲגוֹי גַּם צַדִּיק תַּהֲרֹג (בראשית כ, ד).

מעיון בהתנהגותו ובתגובותיו של אבימלך, אנו למדים עד כמה אדם קרוב אצל עצמו, ואינו רואה את נגעיו. הוא יכול לחיות בשיא הטומאה ולחשוב את עצמו לצדיק גדול.

כשהקב"ה אומר לאבימלך "הִנְּךָ מֵת עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ", הוא בא בטענות לקב"ה: "הֲגוֹי גַּם צַדִּיק תַּהֲרֹג?!".

לא פחות ולא יותר: אני צדיק! מה בסך הכל עשיתי? ראיתי אישה יפה וחמדתי בה... בסך הכל רציתי לספק את התאוות הבהמיות שלי... "בְּתָם לְבָבִי וּבְנִקְיֹן כַּפַּי עָשִׂיתִי זֹאת"...

הוא לא חושב - וְלוּ לרגע אחד - על כך שהוא שטוף בתאוות ושרוי בטומאה. הוא לא חושב לרגע שהתנהגות כזאת היא התנהגות שפלה, ביחס לכל אדם, קל וחומר למלך!

"וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹקִים בַּחֲלֹם...", בדרך מליצה קוראים את הפסוק כך: "וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹקִים: בַּחֲלֹם!"... תחלום שאתה צדיק! אני מכיר אותך היטב, ודווקא משום היכרות זו "וָאֶחְשֹׂךְ גַּם אָנֹכִי אוֹתְךָ מֵחֲטוֹא לִי", הייתי צריך לשתק את כל התפקוד שלך. "עַל כֵּן לֹא נְתַתִּיךָ לִנְגֹּעַ אֵלֶיהָ".

מגיע אורח לעיר, ובמקום להתנהג כלפיו כפי שראוי להתנהג כלפי אורח ולשאול אותו על עסקי אכילה ושתיה - לאבימלך יש בראש רק דבר אחד: "אשתך היא? או אחותך היא?" (בבא קמא צב ע"א), והטמא הזה עוד בטוח בעצמו שאין צדיק גדול יותר ממנו, ושואל: "הֲגוֹי גַּם צַדִּיק תַּהֲרֹג?"... במקום להרכין ראש ולהתבייש במעשיו - עוד מסוגל לדבר על תום לבבו וניקיון כפיו...

יש לו עוד טענות כלפי אברהם: אנחנו אנשים מתורבתים, נאורים, מתנהגים בנימוס ובדרך ארץ! "מֶה עָשִׂיתָ לָּנוּ וּמֶה חָטָאתִי לָךְ כִּי הֵבֵאתָ עָלַי וְעַל

מַמְלַכְתִּי חֲטָאָה גְדֹלָה" (בראשית כ, ט). אצלנו הכל מצוחצח. האנשים אריסטוקרטים. מה לך לטפול עלינו מַשְׁאוֹת שָׁוְא וּמַדּוּחִים.

עוד בטרם פרצה שואת אירופה האיומה, הוזמן הגאון **רבי אלחנן ווסרמן** זצ"ל לשאת נאום קצר בגרמניה, ובו אמר בצורה גלויה ומפורשת: "הפחד הגדול ביותר שלי הוא מפני אלה שמרגישים את עצמם נאורים ותרבותיים. **אלה הם חיות הטרף של העולם!**"

וכאן פונה אברהם ומגלה לאבימלך את הסוד: "**רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹקִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וַהֲרָגוּנִי**"! (שם, יא).

אלוקים נגלה אליך, אבימלך, בחלום הלילה ואמר לך בצורה ברורה וחד משמעית: "הִנְּךָ מֵת עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ", ולמרות זאת לא זז אצלך מאומה! אינך מתחיל לחשוב - וְלוּ לשנייה אחת - על צורת התנהגותך, על דרך חייך, וממשיך להחשיב את עצמך לצדיק גדול, מרשה לעצמך לבוא בטענות לקב"ה "הֲגוֹי גַּם צַדִּיק תַּהֲרֹג?" ולהתהדר בתום לבבך וניקיון כפיך. אם כך - סימן שאין לך יראת שמים, וכשאין יראת שמים ניתן להגיע עד לשפל המדרגה האנושית, המוסרית, לרחם על כלבים מצד אחד, ולרצוח אנשים, בלי שם בעיה.

אחד מניצולי השואה סיפר סיפור מזעזע: הקלגסים הנאצים הארורים נכנסו לביתם עם כלביהם האימתניים. הם מזגו לעצמם כוס קפה וציוו על בני

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

הבית לא לזוז ממקומותיהם.

בעודם לוגמים מהקפה הם לקחו את הילדים וניפצו את ראשיהם על הקירות, וכל זאת לעיני הוריהם! השם ירחם. לאחד מהם, שעישן סיגריה להנאתו, נשמטה הסיגריה מהפה, **והיא נפלה על רגלו של הכלב.** הגרמני ימ"ש נחרד עד אימה. שיניו נקשו זו לזו. הוא ליטף את כלבו וביקש ממנו סליחה על הצער שגרם לו...

פחדו של רבי אלחנן זצ"ל התממש. מילה במילה. **כשאין יראת שמים - נורא נוראות עד היכן אפשר להגיע!** אפשר לרחם על כלבים ובד בבד לנפץ ראשי תינוקות!

אפשר להיות תרבותיים, נקיים מסודרים ומצוחצחים, ובד בבד לעשות סבונים מבשרם של אנשים!

"רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹקִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וַהֲרָגוּנִי".

אם אורח בא לעיר, והדבר היחיד שמעניין את אבימלך הוא עריות ותאוות - סימן מובהק הוא שאין יראת שמים במקום! אם גם לאחר הגילוי האלוקי בחלום אין שום שינוי, ועולם כמנהגו נוהג - הרי שיש כאן טומאה עמוקה, טומאה רצוצה, הבוקעת ועולה עד השמים.

כל הנימוסים, התרבות, הנאורות, האריסטוקרטיה - לא שווים כלום!

אלו הם עקרבים המצופים בשוקולד! מבחוץ זה נראה שוקולד, אבל עקיצתם - עקיצת עקרב. הם מסוגלים לעשות את כל הדברים הנאלחים והשפלים ביותר בעולם.

אם אין יראת שמים - אין להאמין לכל הדיבורים היפים והמתוקים, מטיפי הדבש... אין בהם שום אמת! הריהם משולים לזה ה"שָׂר בַּשִּׁרִים עַל לֵב רָע" (משלי כה, כ).

הקב"ה לא מבקש דברי רהב חיצוניים. נימוס, סדר וניקיון, תרבות ונאורות - **כל אלו דברים חיצוניים**, שעדיין לא מעידים כי בתוכם לא מסתתרת חיית טרף אימתנית.

הקב"ה מבקש מאיתנו יראת שמים. חיי קדושה. אלו הם דברים פנימיים, עמוקים, ובהם עלינו להשתדל להתמלא.

אולם בכך לא תמה חובתנו בעולמנו.

לאחר שמילא אדם את עצמו בתורה ובקדושה - עליו להיות בבחינת טופח על מנת להטפיח, ולהביא את דבר ה' לעוד ועוד יהודים ולדאוג גם להם.

הטומאה ברחוב גוברת והולכת מיום ליום. רק אין יראת אלוקים במקום הזה. "חכמת הסופרים תסרח ויראי חטא ימאסו" (סוטה מט,ע"ב). **תפקידנו, להגביר - ביתר שאת וביתר עוז - את יראת השמים בעולם, וּלְקָרֵב עוד ועוד יהודים לחיי תורה וקדושה.**

אַל לו לאדם להתמקד רק בעצמו. בוודאי, כאמור, **כל אחד חייב להתמלא**

לעילוי נשמת

אריה בן יונה חממה ז"ל, אריה בן שירלי ז"ל

בעצמו. בלי שהוא בעצמו מלא -לא יצליח למלא אחרים. ומכל מקום, אַל לוֹ להתחבא, לחשוב: "חבל לי על הזמן. עלי עוד ללמוד. עלי עוד להספיק", אלא יצא גם אל העם שבשדות כדי להרבות חיילים לתורה.

שתי שליחויות למלאך אחד

וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים (בראשית יח, ב).

שלושת המלאכים שהגיעו אל אברהם נשלחו לתפקידים מסוימים, כדברי רש"י על פי המדרש (בראשית רבה נ, ב): "אחד לבשר את שרה, ואחד להפוך את סדום, ואחד לרפאות את אברהם, **שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות**... ורפאל שרפא את אברהם הלך משם להציל את לוט".

ולכאורה קשה, אם אין מלאך אחד עושה שתי שליחויות, מדוע היה צריך לשלוח את המלאך רפאל להציל את לוט בנוסף לתפקידו לרפא את אברהם, ולא נשלח לשם כך מלאך נפרד?

נבאר את הדברים על פי מעשה ששמעתי ממרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל:

הגאון החריף רבי שלמה קלוגר זצ"ל הגיע לעיר ברודי והתמנה שם לשמש כאב"ד. בימים הראשונים לכהונתו כבדוהו בסנדקאות בברית בה המוהל היה האדמו"ר הקדוש מטריסק זצ"ל.

בשעה היעודה הגיע לברית, אך למרבה הפליאה ישבו האנשים בשקט, כאילו הם ממתינים לדבר מה.

בירר במה העניין, והשיבוהו: בדרך כלל מנהגנו בברודי לעשות את הברית מיד לאחר התפילה, כמו

שנהגו בכל תפוצות ישראל, שכן "זריזים מקדימים למצוות" (פסחים ד ע"א), אך כעת לדאבוננו לא ניתן להחזיק במנהג הזה, שכן אבי הבן חולה אנוש ל"ע. כבר הגיע כמעט לגסיסה. והמנהג במקומנו הוא להמתין לפטירתו, ומיד לאחר שתצא נשמתו יערכו את הברית ויקראו לתינוק על שם אביו.

החברה קדישא עומדים כבר עם נרות מוכנים ומזומנים ליציאת הנשמה, ומיד לאחר הפטירה יוציאו את המיטה ויערכו את הברית.

שמע הרב ואמר: "חלילה וחס! אין לעשות כן! **עשו את הברית תכף ומיד!**"

האנשים ניסו להסביר שוב אך הרב לא ניאות לחכות אפילו רגע אחד מיותר, והורה מיד למוהל להתחיל לערוך את הברית.

וילכו ויעשו... המרא דאתרא פסק - וכך עושים.

מיהרו להביא את התינוק והתחילו בברית.

תוך כדי הברית הבחינו כי צבע פניו של האב מתאדם יותר ותופס את מקום החיוורון הגדול שהיה בו קודם. מיד אחר כך התחיל להזיז את גופו, וכעבור דקות ספורות פקח את עיניו והחל לדבר ולברר מה מעשיו פה והיכן הוא שוכב...

כששמע שעסוקים כעת בברית מילה לבנו, התרומם מן המיטה, נטל את ידיו, ואת ברכות המילה כבר בירך בכוחות עצמו...

פלא פלאים!

האנשים השתאו מן הנס האדיר,

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

והחלו לרנן כי רבי שלמה קלוגר הצליח להחיות גוסס תוך רגעים ספורים.

אמר להם הרב: לא מעשה ניסים היה פה. "אותות ומופתים - באדמת בני חם". פעלתי לפי רש"י מפורש בפרשת וירא על המלאך שנשלח לרפא את לוט.

לכאורה קשה, למה לא שלח הקב"ה מלאך חדש לתפקיד הזה? הרי הכלל הוא שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות!

אלא, לוט לא היה ראוי להצלה מצד עצמו, שהרי "וַיִּסַּע לוֹט מִקֶּדֶם" (בראשית יג, יא) - לוט הסיע עצמו מקדמונו של עולם ואמר: "אי אפשי לא באברהם ולא באלוקיו" (ילקוט שמעוני לך לך רמז ע). כל הצלתו של לוט היתה בזכות אברהם אבינו.

ומאחר ומצד עצמו לא היה זכאי להצלה, לא ניתן היה לשלוח מלאך מיוחד שיציל אותו, אלא אגב כך שירד מלאך כדי לרפא את אברהם, אמרו לו: אתה כבר נמצא למטה. יש שם אחד שנקרא לוט - תציל אותו בזכות אברהם.

כך אמרתי גם כאן - סיים הרב - ידוע שאליהו הנביא מלאך הברית מגיע לכל ברית ובריה. אמרתי בליבי: יתכן שלאותו אב אין באמת זכות לחיות, אבל אגב כך שאליהו הנביא יבוא לברית והמלאך רפאל יבוא ביחד איתו לרפא את התינוק, **יתכן שהם כבר ירפאו גם את האבא...**

וכך, אכן, היה.

עזוב עד הסוף!

וַתַּבֵּט אִשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו וַתְּהִי נְצִיב מֶלַח

(בראשית יט, כו).

המלאכים אומרים ללוט: אם אתה רוצה להינצל, "הָהָרָה הִמָּלֵט" (שם, יז) - רוץ אל הצדיק ותדבק בו. עזוב את הדרך הסדומית שהלכת בה עד עתה, חזור מהר בתשובה!

ומזהירים המלאכים את לוט: **כאשר אתה חוזר בתשובה ועוזב את דרך הרשע, "אל תביט אחריך** ואל תעמוד בכל הכיכר!"

אל תסתכל אל תאוות אסורות שעזבת מאחוריך, אל תתרפק על הבלי עולם הזה ועל שחיתויות מעברך.

עזבת? - עזוב עד הסוף!

לאשתו של לוט היה קשה להתנתק מהווילה שהשאירה בסדום. היה לה עצוב על הבריכה והג'קוזי, ועל המסעדות ושלל המותרות שהיו מנת חלקה בסדום. היא לא עזבה בכל ליבה, היא הביטה לאחור בשקיקה. ומה התוצאה? "ותהי לנציב מלח".

בעל תשובה - כאשר הוא מקבל עליו תשובה גמורה, הוא נכנס לחיים חדשים, טהורים ונעלים. עכשיו הוא במקום אחר, הוא עם הצדיקים.

אם הוא יביט לאחור וימשיך ח"ו להתחבר עם החברים הרעים מן העבר, ולרדוף אחר הנאות העולם - הוא לא יצליח להתעלות. אולי אפילו ייפול בחזרה לתהום, ויהפוך ל"נציב מלח".

אך אם הוא מקיים בשלמות "ההרה הימלט", הוא זוכה ל"הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן" (דברים ג, כה). הוא מציל את חייו, ויזכה לגדול ולהתעלות בתורה ובקדושה.

משפטי סדום - הרוע מעל הכל!

זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה כִּי רָבָּה וְחַטָּאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד (בראשית יח, כ).

סדום היתה העשירה ביותר במדינות. "כי כולה משקה - ארץ נחלי מים; כגן ה' - לאילנות; כארץ מצרים - לזרעים" (רש"י בראשית יג, י).

אך דווקא עושרם של אנשי סדום גרם להם שהרגישו כי אינם זקוקים לקשר עם אף גורם חיצוני.

"אנחנו מסתדרים בכוחות עצמנו", אמרו. "איננו מבקשים מאחרים דבר, ואיננו מוכנים לתת מאומה לאחרים. אל תיכנסו לעירנו, ומי שיעז לעבור כאן - לא יצא חי..."

בסדום נחקקו חוקי רשע איומים, שמטרתם היתה למנוע כל פעולה של חסד, הטבה ורחמים. הגמרא (סנהדרין קט ע"ב) מספרת על חוקי סדום ומתארת כיצד הצליח אליעזר עבד אברהם להתגבר עליהם בחכמתו:

אורח שבא ללון בסדום, הוזמן לשכב במיטה מיוחדת לאורחים.

אם היה זה אדם **נמוך** קומה, היו משכיבים אותו במיטה **ארוכה** ומותחים את ידיו ורגליו עד שהתפרקו כל חוליות גופו ומת.

ואם היה זה אדם **גבוה** - היו משכיבים אותו במיטה **קצרה** וקוצצים את ידיו ורגליו. "מצטער מאוד", היה אומר המארח לאורח ומניף את הגרזן, "החוק קובע שאסור שהרגליים והידיים תצאנה מגבולות המיטה..."

פעם הגיע אליעזר לסדום ונאלץ להישאר ללון בה, כי כבר ירד הלילה. אליעזר ידע על מעשיהם הנוראים של הסדומיים, ולכן כאשר הציעו לו מיטה לשנת הלילה, אמר להם: "לא תודה, איני זקוק למיטה. מיום שאמי נפטרה גזרתי על עצמי לישון אך ורק על הארץ..."

פעם עבר אליעזר עבד אברהם ברחוב העיר סדום, והנה, הרים מישהו אבן

וזרק אותה על ראשו!

תפס אליעזר את האיש, והלך עימו אל בית המשפט בעודו שותת דם.

בסדום ישבו השופטים: שַׁקְרַאי, שַׁקְרוּרַאי, זַייפַּי ומצלי דינא - כולם שקרנים ונוטלי שוחד...

"ראה נא", אמר אליעזר לשופט, "אדם זה זרק עלי אבן ופגע בי בעוצמה כזו, שדמי שותת עד עתה!"

"אצלנו החוק", הודיעו השופט, "שזה שנפצע צריך **לשלם לפוצעו תשלום על שהקיז לו דם**"...

אליעזר יצא מבית המשפט, נטל אבן גדולה, הטילה על ראש השופט, ואמר: "אם כך הדין, **שלם אתה בבקשה לאיש הזה את חובי**, ותן לי את העודף..."

חוקת סדום קבעה שאין להכניס אורחים לבתי העיר, ובכלל, אין להושיט שום עזרה לתושבי חוץ. כל ההנאות לא נועדו אלא אך ורק עבור תושבי העיר.

כשהגיע אליעזר לסדום, היו אנשי העיר בעיצומה של מסיבה. התיישב אליעזר ורצה לטעום ממאכלי הסעודה, אך אז ניגש אליו אחד התושבים ושאל בכעס: "מי הזמין אותך לפה?"

"אתה" השיב לו אליעזר.

לשמע התשובה, הסתלק האיש מן המקום בבהלה, שמא יחשדו שהוא אכן הזמין אורח לסעודה, ודינו ייחרץ למוות.

גם האדם השני שבירר מי הזמין את אליעזר לסעודה נענה באותה תשובה, ואף הוא ברח מיד לביתו. כך עשה אליעזר עם כל אחד ואחד מן המסובים, עד שהסתלקו כולם **והוא יכול היה לאכול ולשתות כרצונו...**

טענתם של אנשי סדום היתה, כי הצדקה מרגילה את האנשים להזדקק לבריות וליפול כמעמסה על כתפי הזולת. לכן, אמרו ברשעתם, אל לנו לתת צדקה לשום אדם ולא להכניס אל עירנו עניים המבקשים ליהנות

מעושרנו. על כל אדם לכלכל את עצמו בכוחות עצמו!...

בתקופתו של **הגאון מוילנא** זצ"ל פעל בפולין ועד 'ארבע הארצות', שמוסמך היה לנהל את חיי קהילות היהודים.

כאשר ביקשו מהגאון שיואיל להתמנות לאחד מראשי הועד, הסכים לקבל עליו את התפקיד בתנאי שיזמנו אותו לאסיפות הועד רק כאשר ירצו לחוקק חוק חדש שמעולם לא היה לו תקדים. אך אם ירצו לדון בחוקים שכבר נקבעו בעבר, לא יערבו אותו בעניין. כך קיווה לצמצם מעליו את הפרעות התפקיד, למינימום ההכרחי.

פעם ביקש הוועד לחוקק חוק שיאסור על עניי עיר אחת לקבץ נדבות בעיר אחרת. כל עיר תהיה אחראית לדאוג לענייה, לבל ייפלו כמעמסה על אנשי עיר אחרת.

היה זה חוק חדש ומחודש, ובהתאם להסכם, הוזמן הגר"א לאסיפה שדנה בו.

אך כאשר קם להביע את דעתו, שאל הגאון את חברי הועד: "מדוע הפרתם את ההסכם? הלא אמרתי לכם **כי אין להזמין אותי אלא על מנת לחוקק חוק חדש!**"

השתוממו חברי הוועד והסבירו שמעולם לא נחקק חוק שכזה.

"בוודאי שנחקק", השיב להם הגאון, "וועד ארבע הארצות של סדום [סדום ועמורה אדמה וצבויים] כבר תיקנוהו!

כבר אז החליטו שלא להכניס לעירם עניים כדי שלא ייפלו למעמסה על כתפי הציבור...."

הבנים שהניקה שרה חזרו בתשובה

וַתֹּאמֶר מִי מִלֵּל לְאַבְרָהָם הֵינִיקָה בָנִים שָׂרָה... וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָּדוֹל בְּיוֹם הִגָּמֵל אֶת יִצְחָק (בראשית כא, ז-ח).

שואלים רבותינו, מה כוונת שרה באומרה "בנים" בלשון רבים, והרי נולד בסך הכל בן אחד - יצחק?

מביא על כך רש"י: "ומהו 'בנים' לשון רבים? ביום המשתה הביאו השרות את בניהן עימהן והיניקה אותם [שרה עבורן], שהיו אומרות: לא ילדה שרה אלא אסופי הביאה מן השוק".

את המילה "הִגמל" ניתן לחלק ולקרוא: הג-מל. אותיות ה' וג' עולות בגימטריה שמונה. רמז לכך שביום השמיני מל אברהם אבינו את יצחק בנו ועשה משתה גדול, אליו הזמין את כל מלכי ושרי העולם.

כל האנשים ששמעו ששרה ילדה צחקו צחוק גדול. וכי בגיל תשעים אשה יכולה ללדת?! **כנראה שלקחה תינוק אסופי מהשוק.**

כשבאו המלכות והשרות לומר לשרה "מזל טוב", ראו אותה מניקה את יצחק. שאלו אותה בתמיהה: 'האם את באמת מניקה אותו, או שאולי את נותנת לו לאכול תחליפי חלב?'

"לא, **אני מניקה אותו בעצמי!** אם אתן רוצות, תביאו את הילדים שלכן ואניק גם אותם!'

רצו המלכות והשרות לבדוק אם זה באמת נכון והביאו את בניהן, ושרה הניקה אותם. הקב"ה נתן לה שפע וריבוי של חלב כדי שתצליח **להניק את כולם.**

ולאחר שינקו מחלב של הצדקת הגדולה שרה אמנו הנביאה, חזרו כולם בתשובה שלמה ונהפכו להיות תלמידיו של אברהם אבינו (בראשית רבה נג, י).

וזהו שכתוב "הֵינִיקָה **בָנִים** שָׂרָה" בלשון רבים, שהניקה את כל בני המלכות והשרות, והבנים הללו הפכו להיות תלמידיו של אברהם אבינו, וכל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו (סנהדרין יט ע"ב).

ראיתי ביאור נוסף המובא במדרש רבה, שיש בו חידוש נפלא, אבל הוא מיישב שאלות רבות.

יודעים אנו כי יסוד קיומו של העולם, הוא הבחירה שיש לאדם בין טוב לרע. אם כולם היו רואים בחוש את הנהגת הקב"ה - לא היתה בחירה ובני האדם לא היו מקבלים שכר ועונש על מעשיהם.

והנה, כאשר עשה הקב"ה נס מופלא כל כך לאברהם ושרה, וגולד להם בן לעת זקנותם, לכאורה נחלש הניסיון של אנשי אותו הדור. כולם ראו בחוש את יד השי"ת, מסייעת לעושי רצונו.

מה עשה הקב"ה? **לא רק שרה אמנו ילדה בגיל תשעים, אלא יחד עימה נשים נוכריות עקרות נוספות ילדו!**

זהו שנאמר: "הֵינִיקָה בָנִים שָׂרָה", שבזכות הנס שנעשה לשרה אמנו, **נולדו בנים נוספים לנשים עקרות.**

ומדוע נעשה להם הנס? כדי שתישאר בחירה לעולם, שכן אם יראו שלא רק שרה אמנו הצדיקה נפקדה אלא עוד נשים עקרות נפקדו, זה יחליש את גודל הנס בעיני האנשים.

לפעמים רואים צדיקים גדולים שאינם זוכים לדברים מסוימים, וזאת מאותה סיבה, להגדיל את הניסיון ולהשאיר את הבחירה. לו היינו רואים כי הצדיק מקבל את כל צרכיו - כולם היו רוצים להיות צדיקים. אבל כאשר רואים כי יש "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו", זה מגדיל את הבחירה.

למדנו מכאן, שהנהגת השי"ת בבריאה שונה ממה שאנחנו, בני האדם, היינו

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

מצפים שתהיה.

אנחנו בחוסר הבנתנו, היינו חושבים שהוא צריך לנהוג בדרך מסוימת, אבל הקב"ה רוצה להעמיד את בני האדם בניסיון, לבל תישלל מהם הבחירה.

כך ניסה הקב"ה את אברהם אבינו בניסיון העקידה, שאין ניסיון גדול מזה, והוא עמד בו. וכך מנסה הקב"ה כל אחד ואחד, כל אחד בניסיון מיוחד בעבורו: את האחד בפרנסה, השני בכעס, השלישי בעשירות, ויש מי שהוא מנסה בלימוד התורה.

הגיע אלי בחור והתלונן שהלימוד לא נקלט במוחו. הוא כבר ניסה ללמוד מרב אחד ומרב אחר ולשווא, שום דבר לא עוזר, ולכן הוא חושב להפסיק ללמוד.

אמרתי לו: "זה הניסיון שלך כאן בעולם. הרי המוח שלך לא סתום, ובעניינים אחרים אתה מבין היטב, אלא שהקב"ה **מעמיד אותך בניסיון כדי לראות אם תעמוד בו**. אם תתגבר ותתאמץ, בסופו של דבר תראה שתוכל לקלוט את הלימוד".

ואכן כך היה, הבחור התאמץ ולבסוף נעשה לתלמיד חכם ומורה הוראות בישראל.

כל תכלית החיים שלנו בעולם, היא להתמודד מול הניסיונות שהקב"ה מציב בפנינו, כדי שנעמוד בהם.

וכל מי שעומד בניסיון, הוא מציל את עצמו ומציל יחד עימו את העולם כולו, ובכך יוכל לזכות לשכר בעולם הזה ובעולם הבא.

גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה

וַיַּרְא וְנֵרָץ לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל... וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי... וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם... וַיִּתֵּן אֶל הַנַּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ (בראשית יח, ב-ז).

רגע אחד! ומה עם השכינה עצמה? הרי הקב"ה נגלה אל אברהם, הוא זוכה להשראת השכינה. **וכי יש לך דבר נשגב מזה?!** והנה, מיד כשהוא רואה מרחוק את הולכי הדרכים, הוא עוזב את השכינה ורץ לקראתם.

והתמיהה עצומה: איך הוא עושה זאת? עם כל רצונו העז לקיים מצות הכנסת אורחים, האם הם חשובים יותר מהשכינה הקדושה כביכול?!

יש דין כי "העוסק במצוה פטור מן המצוה" (סוכה כו ע"א), לפני אברהם ישנן שתי מצוות חשובות - מצד אחד הוא יושב עם השכינה, ומצד שני הוא רואה שלושה הולכי מדבריות שאפשר לעשות עימם חסד.

איזו מהן קודמת? מה עליו לעשות? עם כל החשיבות של מצות הכנסת אורחים, היעלה על הדעת שהיא עולה בחשיבותה על קבלת השכינה?!

יתר על כן, מובא בהלכה שכאשר אדם נפרד מדבר מצוה - אל יפנה גבו אליה, אלא ילך לאחוריו, עקב

בצד אגודל, כשפניו אל המצוה.

והנה, בעודו זוכה לגילוי השכינה, ראה אברהם שלושה הולכי דרכים, מיד "וירץ לקראתם מפתח האוהל". "וירץ" - הוא עזב במהירות את השכינה אל האנשים ולא נפרד ממנה כדרך שנפרדים מן הקודש, עקב בצד אגודל. ולא עוד אלא שהפנה את פניו אל האנשים - "לקראתם", כשאחוריו כלפי הקודש.

הלא דבר פלא הוא!

מהנהגתו המיוחדת של אברהם אבינו, למדים חכמים (שבת קכז ע"א) את החידוש **כי "גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה".**

אך נשאלת השאלה: מהיכן אברהם אבינו עצמו למד זאת? הרי זה חידוש נורא! כיצד הוא ידע שמותר לו לעזוב את השכינה עבור האורחים? כיצד הוא ידע שעליו לרוץ לקראתם, למרות שעל ידי כך הוא ייאלץ להפנות גבו אל הקודש?

התשובה פשוטה: אברהם נמצא עם השכינה הקדושה! **כשאדם זוכה להיות יחד עם השכינה, האמת האלוקית ניצבת לפניו, ובוודאי שכל מעשה שלו נעשה על פי האמת הזאת, על פי התורה הקדושה ועל פי רצון ה'.** ואם הוא קבע כי יש לעזוב את השכינה לטובת מצות הכנסת אורחים, על כורחך ש"גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה".

זו היתה מעלתו הגדולה של אברהם אבינו, ראש וראשון למאמינים ואבי אומתנו.

על ידי התבטלותו המוחלטת לבורא עולם ועשיית רצונו יתברך, בשלמות האמונה והמעשה הוא זכה

להגיע לרום המעלה! עד שבורא עולם מכנהו "אַבְרָהָם אֹהֲבִי" (ישעיהו מא, ח), ייחד עליו את ברכתו וחתם בו - "ברוך אתה השם, מגן אברהם" (בתפילת שמונה עשרה).

מאז ומעולם הצטיינו גדולי הדורות במסירות נפשם לכבוד שמים ופעלו בנחישות ובגאון להעמדת הדת על תילה.

הם הקדישו את עצמם להנהגת הכלל על אדני התורה והיראה ובעמידה על משמר קודשי האומה. התמסרותם למען כלל ישראל לא ידעה גבולות. הם לא חסו על זמנם, על כוחם ועל בריאותם, וביטלו את עצמם למען כבוד שמים.

העיר "מקנס" שבמרוקו, עיר של חכמים וסופרים היתה. ישבו בה תלמידי חכמים גדולי עולם, שהאירו את העולם בתורתם וביראתם. לפני עשרות שנים, רבה של העיר וראש אבות בתי הדין שלה היה הגאון הצדיק **רבי רפאל ברוך טולדנו** זצ"ל, אשר הנהיג את עירו באצילות וביד רמה.

יום אחד הגיעה לאוזנו שמועה שבעיר 'עודשה' שבמרוקו, השוכנת מרחק נסיעה של יום שלם ברכבת, נפתח בית ספר צרפתי ברוב פאר והדר של ה'אליאנס', אשר סדרי הלימודים בו אינם כוללים לימוד תורה.

ליבו החם נסער בקירבו: **איך אפשר לחנך ילדים יהודים במקום כזה?!** תיכף ומיד החליט לנסוע לאותה

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

עיר כדי לדבר על ליבם של ראשי הקהילה. שיגר אליהם מכתב ובו הודיע שביום ראשון הקרוב יבקר בעירם.

שמחו בני העיר על ביקורו של הרב הדגול והתכוננו לבואו. הוא תכנן לצאת לדרכו במוצאי שבת ולנסוע ברכבת לילה ל'עודשה' ולהגיע עם שחר. אלא שהסיטרא אחרא לא יכול היה להשלים עם שליחות הקודש של הרב ועמל קשה כדי לשבש ולקלקל את התוכנית: בשבת לקה הרב בהצטננות, חום גופו עלה, והוא היה מרותק למיטתו.

במוצאי שבת הודיעו לו בני ביתו כי למען בריאותו עליו לדחות את תוכניתו לנסוע ל'עודשה'. אין ברירה, הרב ינוח כמה ימים עד שיקום מחוליו ואז יוכל לנסוע.

הרב לא ידע את נפשו מרוב צער. חשב בליבו: **אסור להתעכב אפילו יום אחד, כל יום שעובר הוא נצח!** אם אתמהמה, מי יודע אם יהיה אפשר להחזיר את הגלגל לאחור.

ראשו היה תפוס במחשבות, עד שהן השכיחו ממנו את מצבו הבריאותי... הוא היה נחוש לצאת לשליחותו, שליחות קודש והצלה.

אמר הרב לבני ביתו: "קִראו לי את רבי יצחק אוחנה". רבי יצחק, תלמיד חכם וירא אלוקים, אב בית דין מקודש, היה אחד מתלמידיו הנאמנים של רבי רפאל ברוך טולדנו. בצעירותו התמנה כדיין בבית הדין במקנס, ולימים עלה לארץ ישראל וכיהן כרבה של קריית שמונה. הוא זכה להקים משפחה מפוארת, בנים וחתנים תלמידי חכמים גדולים, המכהנים כרבנים, ראשי ישיבות ומרביצי תורה מפורסמים.

רבי יצחק נכנס לחדר, הרב ביקש ממנו לסגור את הדלת לבל ישמעו בני הבית את שיחתם, ואז הודיע לו הרב בלחש כי בדעתו לצאת לדרך ויהי מה. הוא הורה לו להכין את החפצים הנחוצים וביקש ממנו להתלוות אליו לנסיעה.

רבי יצחק התעניין במצבו הבריאותי

של הרב, ובדרך זו ביקש לרמוז לו שעליו לשמור על בריאותו. אך הרב היה נחוש בהחלטתו: "זה פיקוח נפש!". כמוצא אחרון ניסו בני הבית להניאו מלצאת בתואנה שלפי קוצר הזמן הוא לא יספיק להגיע לתחנת הרכבת במועד ומן הסתם יאחר את הרכבת.

"אם כך", אמר הרב, "עלי למהר עוד יותר"... הוא יצא מן הבית מלווה בתלמידו הנאמן ויחד מיהרו אל תחנת הרכבת. ואכן, בהגיעם לתחנה עלו באוזניהם הצפירות המסמנות את יציאתה של הרכבת בשניות הקרובות.

ברגע האחרון ממש הספיקו השניים לקפוץ לתוך אחד הקרונות והרכבת יצאה לדרכה.

הרכבת היתה עמוסה מאוד. אין פלא, הנוסעים מעדיפים את הנסיעה ברכבת הלילה כדי להגיע למחוז חפצם בעוד היום גדול. הרב ותלמידו עברו מקרון לקרון, וכשנוכחו שאין מושבים פנויים התיישבו ליד גרם המדרגות של דלת הקרון.

בתוך הרכבת שרר קור עז, במיוחד באזור דלת הקרון, שבו יש חרכים

חשופים, דרכם חודרות רוחות פרצים. הדבר כמובן לא הוסיף לבריאותו של הרב, שרק לפני כמה שעות עוד היה מרותק למיטתו בשל הצטננות וחום. הרב אוחנה החליט לבדוק בקרונות האחוריים המרוחקים, אולי שם יימצא איזה מקום פנוי. ואכן, בחסדי שמים נמצאו שני מקומות פנויים לרב ולתלמידו.

עם שחר הגיעה הרכבת ליעדה. השניים מיהרו לבית הכנסת של העיר, והגיעו לתפילת הנץ. בבית הכנסת כבר המתינו להם ראשי הקהילה, הם הושיבו את הרב ב'מזרח' ונהגו בו בכבוד מלכים. לאחר התפילה ערכו לו קבלת פנים חגיגית, עם אוכל ומשקה כיד המלך.

רבי רפאל ברוך לא טעם מאומה. ראשי הקהל דחקו בו לטעום משהו, הן כל הלילה לא בא אוכל לפיו, אך הוא סירב: "לֹא אֹכַל עַד אִם דִּבַּרְתִּי דְּבָרָי" (בראשית כד, לג).

הרב נעמד והחל בדרשתו. הוא דיבר בהתרגשות על חשיבות לימוד התורה המקיימת את העולם, ולאחר מכן עבר לדבר על חשיבות לימוד התורה אצל צעירי הצאן, תינוקות של בית רבן טהורים שלא טעמו טעם חטא. "**הם העתיד שלנו!**", זעק הרב מקירות ליבו, "**הרי אם אין גדיים אין תיישים**".

אנשי הקהילה ידעו היטב לְמה מכֻוונים דברי הרב. הם ניסו לתרץ את הסכמתם לפעילות בית הספר של 'אליאנס' בכל מיני תירוצים והסברים. אך הרב, כמובן, דחה את כל התירוצים על הסף: "אם בית הספר יישאר על כינו, מה יועילו כל התירוצים? בלי תורה - אין כלום!"

כשראה הרב שהם מתחמקים ואינם נענים לבקשתו, עזב את מקומו, התיישב בספסל צדדי ופרץ בבכי מר.

ראשי הקהל ניגשו אליו וניסו להרגיעו, אך הבכי רק גבר והדמעות זלגו כמים.

פנה אליהם הרב ואמר: "אסביר לכם על מה אני בוכה. הגמרא

במסכת ברכות (ו ע"ב) אומרת: 'כל **אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים**'. אני ניסיתי בכל כוחי להסביר לכם ולשכנע אתכם עד כמה חשוב תלמוד תורה לילדי ישראל. **אם דברי לא נשמעו ולא נכנסו בלבבותיכם - אין זאת אלא הוכחה על חסרון יראת שמים שבי.** הרי אילו היתה בי יראת שמים, מובטח הייתי שדבריי היו נשמעים. ועל כך אני בוכה, על שלא זכיתי ליראת שמים"...

אנשי הקהילה הזדעזעו מן הדברים. הם התנצלו בפני הרב ואמרו לו כי הם מסכימים לפתיחת 'תלמוד תורה' בעירם, אך לצורך בנייתו נדרש תקציב ענק, וכסף - אַיִן.

אמר להם הרב: "אם יש רצון והסכמה - יש הכל. אין כסף? יהיה כסף!" ומיד הוסיף: "אתם רוצים לראות שיש כסף? הנה, תראו!"...

מיד פתח הרב במגבית ובני הקהילה פתחו את ליבם ואת כיסם ותוך זמן לא רב גוייס התקציב הנדרש.

לאחר שעלה בידו להשלים את שליחותו חזר הרב למקנס. הוא בישר לבני ביתו שבחסדי שמיים שליחותו הוכתרה בהצלחה.

"ומה עם בריאותו של הרב?" התעניינו בדאגה לשלומו.

לרגע לא הבין הרב על מה הם מדברים... הזכירו לו: "הרי הרב עזב את הבית כשהוא מקורר עם חום גבוה".

"חסדי שמים! האמינו לי, **מרגע שעזבתי את הבית ויצאתי לשליחותי, שכחתי מהעניין לגמרי.** ברוך ה', בריאותי איתנה. אבל מה שחשוב הוא, שהבריאות הרוחנית של ילדי החמד של העיר 'עודשה' תהיה איתנה, שיגדלו בתורה וביראת שמים, למען שמו באהבה"...

בס"ד

המרכז העולמי לתודעה יהודית

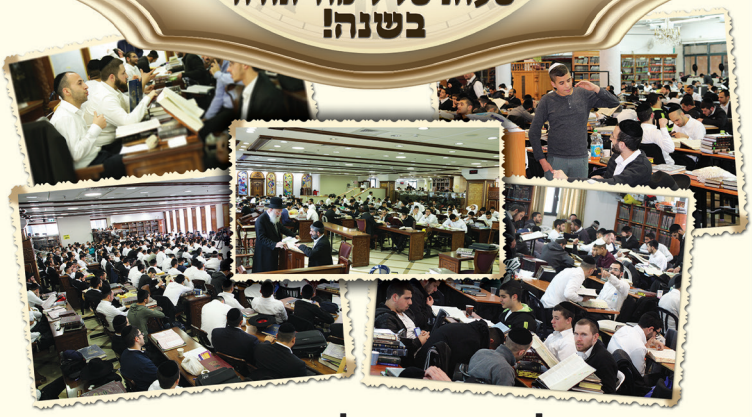
מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-

10,555,000

שעות של לימוד תורה בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה

הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים

02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502

orhachaim.org

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת והצלחת: מיכל בת אסתר הי"ו, נטע בת ג'והנה הי"ו,
רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל רוּחַאם הי"ו,
ראובן בן יערית הי"ו, זכריה בן ציונה טנג'י הי"ו,
דוד וראובן בני שרית הי"ו, אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו,
מאיר מאור בן חיה רבקה הי"ו, ליאת בת בלה סעדה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל, גרשון חי בן רחל ז"ל,
רחל רוחאם בת נרקיס ז"ל, תמר בת רגינה ז"ל, עופר בן ציונה ז"ל,
רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, חיים בן חביבה ז"ל,
מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, יעקב בן ברטה ז"ל,
יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ר' יצחק בן נעימה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"